

[P. N. Petersen (Røjl).]

imellem Regeringerne i de tre nordiske Lande om Militærspørgsmaalet, giver rigeligt Stof til Eftertanke. Vi kan jo alle let blive enige om det naturlige i, at de tre nordiske Landes Folk, der er af samme Oprindelse og Egenart og har fælles Sprog, fælles Kultur og fælles Livssyn, forener sig i et Samarbejde om Løsningen af de Opgaver, som det falder naturligt at løse i Fællesskab. Men dette kan ikke uden videre siges om de militære Foranstaltninger, hvor de strategiske Forhold og Interesser er saa forskellige som vel muligt, hvad Nordens Historie til Overflod har bevist — vi kender alle, hvad Studenter-skandinavismen for 100 Aar siden førte til. Hvis disse løbende Forhandlinger mellem Regeringerne i de tre nordiske Lande tager Sigte paa et nordisk Forsvarsforbund, er vi inde paa et saa ømtaaligt Omraade, at det vil være tilraadeligt for Regeringen at gaa meget sagte med Dørene og ikke lege med Ilden. Der kan i dette Forhold lettest ske et Fejlgreb, som kan blive skæbnesvangert for alle Tider. Naar derfor Ministeren sætter disse løbende Forhandlinger i Relation til det foreliggende Lovforslag og udtaler Bekymring for, at der i Sverige og Norge skal næres den svageste Tvivl om den danske Regerings positive Indstilling over for Opbyggelsen af et dansk Forsvar, bidrager det kun til at øge min Uvilje mod Forslaget.

Der vil ikke være særlig Grund for mig til at fordybe mig i Lovforslagets Enkelt-heder, naar vi fra vor Side ikke ser os i Stand til at medvirke til dets Ophøjelse til Lov, selv om det kunde være meget fristende. Jeg tænker her f. Eks. paa Uddannelses-tiden; for selv om det er saare prisværdigt at gøre denne saa lidet byrdefuld for Befolkningen som muligt, maa den jo dog have et saadant Omfang, at der ikke bliver alt for mange Vaadeskud som Følge af manglende Uddannelse.

Der er i Virkeligheden kun eet Forhold, der interesserer mig, fordi det kan blive aktuelt, naar den Lov, der her er paa Trapperne, skal føjes ind i den endelige Ordning. Det er den Nydannelse, der omhandles i § 6, hvor det hedder, at Chefen for Hjemmeværnet bistaas i sit Arbejde af en af Forsvarsministeren udnævnt civil kommitteret. Jeg kalder det en Nydannelse, og Forsvarsministeren har da ogsaa betegnet denne Nydannelse som usædvanlig, men nødvendig for et godt Forhold mellem Befolkningen og Hjemmeværnet. Saa ved vi altsaa det! Denne Foreteelse genkalder i Erindringen den gamle Historie om Alliancen imellem Sablen og den bløde Hat. Det var omkring

Aarhundredskiftet, at visse Kredse inden for Militæret og Højskoleverdenen foranstaltede et Fællesmøde for at raade Bod paa forskellige Forhold, der var mindre heldige, bl. a. den almindelig udbredte Opfattelse, at Tonen i Hæren ikke var identisk med Tonen fra Himmelen.

Disse Bestræbelser løb ud i Sandet, fordi der i Befolkningen var en indgroet Uvilje mod at popularisere Militærvæsenet her i Landet, hvor Grænsen mellem Værneviljen og den preussiske Militarisme var temmelig flydende. Noget ganske andet er det højst fortjenstfulde Arbejde, som visse Kredse gennem Soldaterhjemmene udfører for at hjælpe det indkaldte Mandskab til Rette paa forskellig Maade i denne den vanskeligste Periode af deres Liv. Der er mange, der senere hen i Livet har været taknemmelige for denne Haandsrækning, men det er noget ganske andet.

Var Alliancen mellem Sablen og den bløde Hat forholdsvis uskyldig, kan dette ikke siges om disse civile kommitterede, der fra Toppen og nedad gennem Afdelingerne udnævnes af Forsvarsministeren for 3 Aar ad Gangen. Hvis det er Hensigten med disse civile Raadgivere, at de skal varetage det civile Livs Interesser over for de militære Synspunkter, kunde man formentlig finde en mere betryggende Form end den, Forslaget anviser: at lægge Udnævnelserne i den til enhver Tid siddende Forsvarsministers Haand; det vil snarere bidrage til at lukke af for den civile Indfyldelse. Jeg kender et Middel, der er ganske anderledes probat, og det er den offentlige Mening, saaledes som den finder Udtryk under forskellige Former, enten gennem den frie Presse, i Rigsdagen eller Mand og Mand imellem, og i Betragtning af, at Hjemmeværnet kun lægger Beslag paa de 100 Timer om Aaret, medens hele den øvrige Tid er viet det civile Liv, kan den offentlige Mening meget let finde Grundlag for at gøre sig gældende.

Derfor er disse saakaldte civile kommitterede saa inderligt overflødige, hvis det kun drejer sig om at varetage det civile Livs Interesser over for Militæret. Men der ligger jo ogsaa andet bag denne Nydannelse, der, som den højtærede Forsvarsminister udtrykker det, skal virke for et godt Forhold mellem Befolkningen og Hjemmeværnet, altsaa propagere for et saadant godt Forhold. Det vil med andre Ord sige, at disse civile Raadgivere skal fungere som en Slags verdslige Feltpræster, der skal sørge for at besjæle Befolkningen med den Aand, der stammer fra den Forsvarsminister, som har udnævnt disse civile Raadgivere. Jeg vil